

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «КЕНӘЗ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

«11» октября 2019 ел

Татарстан совхозы поселогы

№10/1

Татарстан Республикасы Тукай
муниципаль районы Кенәз авыл жирлеге
территориясен төзекләндерү
кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль закон, Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының 2017 елның 13 апрелендәге «Жирлекләр, шәһәр округлары, шәһәр эче районнары территориияләрен төзекләндерү кагыйдәләрен әзерләү өчен методик тәкъдимнәрне раслау турында» 711/пр санлы приказы, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Кенәз авыл жирлеге уставы нигезендә Кенәз авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Муниципаль берәмлекнең 2012 елның 18 ноябрендәге 2/3 санлы карары белән расланган Тукай муниципаль районы Кенәз авыл жирлеге территорииясен төзекләндерү кагыйдәләренә түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) Элеге кагыйдәләрнең 1 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«2. Төп төшөнчәләр

Элеге кагыйдәләрдә түбәндәге төшөнчәләр кулланыла:

арборицидлар – чуп агач-куак үсемлекләренә каршы кулланыла торган химик матдәләр;

территорияне төзекләндерү – муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаralар комплексын тормышка ашыру буенча, гражданнарның яшәү шартларын тәэммин итүгә һәм уңайлылыгына, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, җир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, якын-тирә территорияләрне карап тотуга юнәлдерелгән эшчәнлек.»;

Сосновский балтырганы – чатырлылар гайләлегенә кергән эре үлән үсемлеке. Үсемлек тән тиресен пешереп, озак төзәлми торган яралар ясый;

ташландык транспорт чарасы – милекче тарафыннан алты айга һәм аннан да күбрәк срокка калдырылган, башка затларның аңа көрү мөмкинлеге (ишекләр, кузовның пыяла, башка элементлары булмау, ишекләре ачык булу, ишекләрне билгеләнеше буенча куллану мөмкин булмаган (көпчәкләре тишек булу, тәгәрмәчләре яки башка конструктив детальләре булмау һ.б.) һәм транспорт чараларын саклау өчен билгеләнмәгән (транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш) гомуми файдаланудагы урыннарда (йорт яны территорияләрендә) яки озак вакыт (алты ай һәм аннан күбрәк) транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннарда (парковка, парковка урыннарында, түләүле автостоянкаларда, гаражлардан яки техниканы саклау өчен билгеләнгән башка биналардан тыш) торган һәм машиналар, жәяүлеләр йөрешенә, территориине жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка махсус транспортның йөрешенә, чүп жыю машиналарының подъездлар, чүп контейнерлары янына керүенә киртә булып торган һәм (яки) авыл жирлеге (шәһәр округы) территориисен төзекләндерү кагыйдәләрен бозып урнаштырылган транспорт чарасы. Ташландык транспорт чарасы, машиналар, жәяүлеләр йөрешенә, территориине жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка махсус транспортның йөрешенә, чүп жыю машиналарының подъездлар, чүп контейнерлары янына керүенә комачауламау, шулай ук потенциаль терроризм куркынычын бетерү максатында билгеләнгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиеш;

төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы – муниципаль берәмlek территориясендә куркынычсыз, үрайлы һәм жәлеп итүчән мохит булдыру өчен төзекләндерү элементларының минималь ярашуы;

Төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы жирле нормалар һәм территориине төзекләндерү кагыйдәләре составында жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

территорияне төзекләндерү объектлары – төзекләндерү буенча эшчәнлек алыш барыла торган муниципаль берәмlek территорияләре: мәйданчыклар, ишегаллары, кварталлар, функциональ-планлаштыру районнары, административ округлар һәм шәһәр округлары районнары территорииләре, шулай ук бердәм шәһәр төзелеше регламенты (саклау зоналары) яки визуаль-пространство аша кабул итү принципибы (төзелеш белән мәйдан, якын-тирә территория һәм төзелеш белән урам) буенча бүленә торган территорииләр, муниципаль берәмлекнең башка территорииләре;

территорияләрне төзекләндерүне нормалаштыру объектлары – территориине төзекләндерү буенча нормаларда һәм кагыйдәләрдә түбәндәгеләр билгеләнә торган муниципаль берәмlek территорииләре: төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы, аларны әлеге территориидә урнаштыру нормалары һәм кагыйдәләре. Түбәндәгеләр мондый территорииләргә керергә мөмкин: төрле функциональ билгеләнештәге мәйданчыклар, жәяүлеләр коммуникацияләре, юллар, жәмәгать кинлекләре, жәмәгать, торак төзелеше урыннары һәм зоналары, производство төзелешенең санитар-сак зоналары,

рекреация объектлары, торак пунктның урам-юл чөлтәре, инженерлык коммуникацияләренең техник (саклау-эксплуатация) зоналары;

территорияләрне жыештыру – житештерү һәм қуллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны жыю, махсус билгеләнгән урыннарга чыгару белән бәйле эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэммин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлтелгән башка чаралар;

яшелләндерү – үсемлекләр компонентларыннан актив файдаланып, муниципаль берәмlek мохитен формалаштыруны тәэммин итүче территорияне төзекләндерү һәм ландшафтлы оештыру, шулай ук муниципаль берәмlek территориясендә элегрәк барлыкка килгән яки башта булган табигый тирәлекне саклау элементы;

туплаучы бункер – күләме 2,0 куб метрдан артык, эре габаритлы калдыклар жыю өчен стандарт савыт;

каты коммуналь калдыклар – физик затлар қуллану процессында торак урыннарда барлыкка килгән калдыклар, шулай ук физик затлар тарафыннан шәхси һәм көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерү максатында торак биналарда файдалану процессында үз қуллану үзенчәлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеге процессында барлыкка килә торган һәм физик затлар қуллану процессында торак биналарда барлыкка килүче калдыкларның составына охшаш калдыклар керә;

сыеек көнкүреш калдыклары – халыкның тормыш эшчәнлеге нәтиҗәсендә барлыкка килүче калдыклар (азык әзерләү, торак биналарны жыештыру, үзәкләштерелмәгән канализациянең фекаль калдыклары h.б.);

каты коммуналь калдыкларны чыгару – каты коммуналь калдыкларны жыелган урыннарыннан каты коммуналь калдыкларны эшкәртү, утильләштерү, заарсызландыру, күмү өчен файдаланыла торган объектларга кадәр ташу;

сыеек көнкүреш калдыкларын чыгару – үзәкләштерелмәгән канализация объектларыннан лицензияләнгән чистарту объектына (чистарту корылмаларына) сиеек көнкүреш калдыкларын махсус транспорт белән төяу һәм китерү;

гербицидлар – үсемлекләрне юк иту өчен қулланыла торган химик матдәләр;

каты коммуналь калдыкларны, сиеек көнкүреш калдыкларын чыгару графигы – каты һәм сиеек көнкүреш калдыкларын чыгаруга килешүнең урыны (адресы), калдыкларның күләме һәм чыгару вакыты күрсәтелгән состав өлеше;

йорт биләмәсе – аның янәшәсендәге жир кишәрлеге белән шәхси торак йорт;

яшел утыртмалар – аерым территориядә урнашкан агач, куак һәм үлән үсемлекләре жыелмасы;

жир эшләре – шәһәр территориясенең камилләштерелгән яки грунт өслеген бозып яки юллар һәм тротуарларның камилләштерелгән өслекләрен урнаштырып (жәеп) грунтны алу, урнаштыру белән бәйле эшләр;

зур габаритлы калдыклар – күләме аларны контейнерларга урнаштырыга мөмкинлек бирми торган каты коммуналь калдыклар (мебель, көнкүреш техникасы, торак биналарны агымдагы ремонтлаудан калдыклар h. б.);

контейнер – эре габаритлы калдыклардан тыш, каты коммуналь калдыкларны туплау өчен билгеләнгән чүп-чар жыю савыты;

кече архитектура формалары – жирлек дизайны объектлары (чүп савытлары, эскәмияләр, декоратив коймалар, яктырткычлар, декоратив диварлар, фонтаннар, беседкалар, чәчәкләр өчен вазалар, монументаль-декоратив композицияләр, декоратив скульпуралар, балалар, спорт мәйданчыклары, ял мәйданчыклары жиһазлары h.б.);

вак ишегалды корылмалары – жир кишәрлегендә төзелә торган вакытлы корылмалар (базлар, күгәрчен кетәкләре, сарайлар h. б.);

күпфатирлы торак йорт – торак йорт янындагы жир кишәрлегенә яки мондый йортта гомуми файдаланудагы биналарга мөстәкыйль чыгу урыны булган, ике hәм аннан күбрәк фатир жыелмасы. Күпфатирлы йортта торак законнары нигезендә биналар милекчеләренең гомуми мөлкәте элементлары бар;

чүп-чар өеме – контейнер мәйданчыгында яки теләсә кайсы башка территориядә үз белдеге белән ташлау нәтижәсендә барлыкка килгән каты hәм зур габаритлы көнкүреш калдыкларының 1 куб. метрдан артмаган күләмдә жыелуы;

рөхсәтсез чүп-чар ташлау урыны – каты hәм зур габаритлы көнкүреш калдыкларын, житештерү калдыкларын, юридик hәм физик затлар эшчәнлеге процессында барлыкка килгән башка чүп-чарны үз белдеге белән (рөхсәтсез) 50 кв. метрдан артык мәйданда hәм 30 куб. метрдан артык күләмдә ташлау (урнаштыру) яки жыю;

житештерү hәм куллану калдыклары (алга таба – калдыклар) – житештерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәту процессында яки куллану процессында барлыкка килгән, 1998 елның 24 июнендейге 89-ФЗ санлы «Житештерү hәм куллану калдыклары турында» Федераль закон нигезендә бетерелргә тиешле матдәләр яки предметлар;

авыл хужалыгы калдыклары – авыл хужалыгы культураларын үстергәндә hәм авыл хужалыгы терлекләрсен тотканда шәхси хужалык алыш бару процессында барлыкка килә торган калдыклар (тирес, салам, чабылган үлән, чүп үләннәре, сабак h.б.);

территорияләрне яшелләндөрү – табигый үсемлекләр, ясалма төзелгән бакча-парк комплекслары hәм объектлары, бульварлар, скверлар, газоннар, чәчәклекләр урнаштырылган җәмәгать урыннары, торак, ижтимагый, эшлекле, коммуналь, житештерү өчен билгеләнешендәгә аз төзелгән территория.

чүп-чар өеме чыганагы – үз белдеге белән ташлау нәтижәсендә 50 кв. метрдан артык мәйданда hәм 30 куб. метрдан артык күләмдә каты hәм зур габаритлы көнкүреш калдыклары жыелмасы;

төзелеш объекты паспорты – объект исеме, төзүченең (заказчының), эшләрне башкаручының (подрядчи, генподрядчи) исеме, объект буенча эшләр башкаручының фамилиясе, вазыйфасы hәм телефон номерлары, эшләрне башлау hәм тәмамлау сроклары, объект схемасы күрсәтелгән мәгълумат тактасы;

жир асты инженерлык коммуникацияләре – төрле билгеләнештәге торбауткәргечләр hәм кабельләр (сүүткәргеч, канализация, жылылык, элемтә h. б.);

су басу – елгаларда, сусаклагычларда су арту белән бәйле рәвештә грунт сулары күтәрелү, атмосфера явым-төщемнәре төшү, кар эрү, юлларга, тротуарларга асфальт-бетонны сыйфатсыз җәю, инженерлык системаларыннан hәм коммуникацияләреннән су китү яки агу, су кабул итү жайлланмалары hәм өслек

сууткәргеч корылмалары төзек булмау яисә хезмәт күрсәту қагыйдәләрен бозу нәтижәсендә, юл участогын, транспорт тоннельләрен, территория өлешен жәяулеләр, автотранспорт, шәһәр пассажир транспорты хәрәкәтенә тоткарлык тудыручи су басу.

Мәйданы 2 кв. метрдан артык булган, 3 сантиметрдан артык тирәнлектә су белән тулган территория су басылган дип санала;

каты қөнкүреш калдыклары полигоннары – халыкның санитар-эпидемиологик куркынычсызлыгын гарантияли торган каты қөнкүреш калдыкларын изоляцияләү һәм заарсызландыру өчен билгеләнгән махсус корылмалар;

муниципаль берәмлек территориясен төзекләндеру қагыйдәләре – муниципаль берәмлек территориясен төзекләндеру қагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру буенча, гражданнарын яшәү шартларын тәэммин итүгә һәм уңайлылыгына, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмалары, якын-тирә территорияләрне карап тотуга юнәлдерелгән эшчәнлек;

йорт яны территориясе – яшелләндерүү элементлары, жәяулеләрнең керү юллары, йортка керү юллары, өлеге йортта яшәүчеләр өчен мәйданчыклар (балалар, спорт, ял өчен, контейнерләр өчен, этләрне урамда йөрту өчен) һәм йортны эксплуатацияләү, хезмәт курсату һәм төзекләндерүү өчен билгеләнгән башка объектларны үз эченә алган күпфатирлы торак бина янындагы жир кишәрлеке;

янәшә территория – бина, корылма, койма, төзелеш мәйданчыгының, сәүдә, реклама объектларының һәм юридик яки физик затларның милегендә, биләвендә, файдалануында булган башка объектларның чикләренә турыдан-туры totashyп китүче территория;

каты қөнкүреш калдыклары жыю – эшчеләр тарафыннан чүп-чар камераларын комплекслы жысштыру, контейнерларны тутыру һәм контейнер мәйданчыкларын чистарту белән бәйле чаралар комплексы;

кар ташлау урыны – кар ою өчен махсус урын;

территорияләрне карап тоту – биналар, төзелмәләр һәм корылмалар фасадларын, кече архитектура формаларын, койма һәм киртәләрне, төзелеш мәйданчыкларын, яшел утыртмаларны, жир асты инженерлык коммуникацияләрен һәм аларның конструктив элементларын, жир кишәрлекендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларын вакытында ремонтлау һәм карап тоту белән бәйле чаралар комплексы;

гомуми файдаланудагы юлларны карап тоту – юлның, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзекләндерүү элементларының транспорт-эксплуатация торышы тәэмми ителгән эшләр комплексы;

калдыкларны сортларга аеру – житештерү һәм куллану калдыкларын сыйфат яғыннан аерыла торган билгеле бер критерийлар нигезендә бўлу һәм (яки) катнаштыру;

транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус урыннар – закон нигезендә оештырылган автомобиль кую урыннары, гаражлар, ремонт осталанәләре һәм техниканы саклау (хезмәт курсату) өчен билгеләнгән башка биналар; Россия

Федерациясе Хөкүмәтенең «Юл хәрәкәте кагыйдәләре турында» 1993 елның 23 октябрендәге 1090 нчы карары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары);

каты көнкүреш калдыкларын чыгару графигын өзү – каты көнкүреш калдыкларын чыгаруның марирут, сәгать буенча графигын 2 сәгаттән артыкка бозу;

төзелеш калдыклары – төзелеш, капиталь ремонт, ремонт, объектларны (торак биналар, биналар, корылмалар) төзекләндерүү, реконструкцияләү процессында барлыкка килә торган калдыклар (такталар, кирпич, бетон, буяу, пыяла h. б.);

беркетелгән территорияләрне жыештыру – ачык грунт территорияләрен һәм территорияләрне каткан пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан, газоннарны чүптән дайми чистартуга, шулай ук моның өчен маҳсус билгеләнгән урынга житештерү һәм қуллану калдыкларын, яфракларны, башка чүп-чарны, карны, бозны жыю һәм чыгару белән бәйле чаралар комплексы, халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итүгә юнәлтелгән башка чаралар;

территорияне төзекләндерүү элементлары – төзекләндерүнен состав өлеше буларак қулланыла торган декоратив, техник, планлаштыру, конструктив җайламалар, үсемлек компонентлары, жиһазлар һәм бизәлешләрнең төрле төрләре, кече архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар, тышкы реклама һәм мәгълүмат.

2) 7.3 пунктына түбәндәргө эчтөлөктөгө абзацны өстәргә:

«- чүп үләнен вакыт-вакыт чаптырырга, чүп үләнен һәм куак үсемлекләрен, барыннан да элек гражданнариң ғомерге һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручи үсемлекне – Сосновский балтырганын юк итәргә.

Сосновский балтырганын һәм гражданнарның тормышы һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручи башка үсемлекләрне бетерү чаралары чәчәк бөреләре барлыкка килгәнче һәм чәчәк ата башынанча үткәрелергә тиеш.

Сосновский балтырганын бетерү буенча чаралар түбәндәге ысууллар белән үткәрелә: химик – үсү учактарына гербицидлар һәм (яки) арборицидлар сиптерү, механик – коры үсемлекләрие чабу, жыю, тамыр системасын казып алу, агртехник – туфрак эшкәртү, күпъеллык үзәннөр чәчү.»;

3) 9.11 пунктын яңа редакциядә бәян итәргә:

«9.11. Яшел утыртмаларны саклау, ғамәлдәге кагыйдәләр нигезендә дөрес һәм үз вакытында карау, шулай үзүн үләне һәм куак үсемлекләрен, барыннан да элек гражданнарның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч тудыручи үсемлекләрне, шул исәптән Сосновский Балтырганын юк иту өчен аларның булган территорияләрдә предприятиелор, оешмалар, гражданнар җаваплы.».

2. Элеге каарны авыл җирләгендә мәгълүмати стендларында урнаштырып, халыкка игълан итәргә.

3. Элеге каарны Түзәй муниципаль районның рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында урнаштырыга.

4. Элеге каар үтәлештә контролъдә тотуны законлылык һәм хокук тәртибе буенча дайми комиссиягә йөнлөр.

Муниципаль берәмлек Башлык
Совет Рәисе

Т.И.Белова